

A 1633/presidiet

Käsittelijä:
Puheenjohtajisto

Liitteet:
Jäsenehdotus

Dnro 14-00281-8

Puheenjohtajiston mietintö koskien

jäsenehdotusta aloitteesta jatkaa työtä Pohjoismaiden liitto- valtiota koskevan ajatuksen parissa

1. Puheenjohtajiston ehdotus

Puheenjohtajisto ehdottaa,

että Pohjoismaiden neuvosto ei ryhdy lisätoimenpiteisiin koskien jäsenehdotusta aloitteesta jatkaa työtä Pohjoismaiden liittovaltiota koskevan ajatuksen parissa.

2. Taustaa

Ehdotuksen pohjoismaisen liittovaltion perustamisesta teki viimeksi Gunnar Wetterberg vuonna 2010. Ehdotuksesta keskusteltiin vilkkaasti Pohjoismaiden neuvoston istunnossa sekä sitä seuranneissa poliittisissa kokouksissa.

Puheenjohtajisto käsitteli ajatusta pohjoismaisesta liittovaltiosta kokouksissaan 26. tammikuuta sekä 31. maaliskuuta vuonna 2011. Kokousten pohjalta puheenjohtajisto päätti, että Helsingin yliopistoon kuuluvan Pohjoismaiden tutkimuksen keskuksen (CENS) tutkija Johan Strang laatisi raportin pohjoismaisen yhteistyön kehittämisestä. Raportti esiteltiin Pohjoismaiden neuvoston juhluvuoden yhteydessä vuonna 2012.

Puheenjohtajisto korosti, että oli tärkeää osallistaa työhön Norden-yhdistysten liitto sekä talouselämän ja vapaaehtoisjärjestöjen edustajista koostuva viiter ryhmä. Lisäksi puheenjohtajisto toivoi raportille kansanomaista lausuntokierrosta.

"Pohjoismaiden Yhteisöt" -juhlakirja käsiteltiin perusteellisesti Pohjoismaiden neuvoston istunnossa vuonna 2012, ja sen jälkeen siitä keskusteltiin Pohjoismaiden neuvoston valiokunnissa ja puoleryhmissä.

Puheenjohtajisto teki päätöksen puolustusyhteisön perustamisesta pyöreän pöydän kokouksen muodossa ja kehotti yhteisiin parlamentaarisen ta-son keskusteluihin Pohjoismaissa.

Pohjoismaiden neuvosto

Samalla lisättiin myös, että pohjoismaisessa yhteistyössä pitäisi kehittää proaktiivinen EU-linja ja vahvistaa työn politisointia, myös puolueyhmissä.

A 1633/presidiet

Käsittelijä:
Puheenjohtajisto

3. Lausunnot

Ehdotus esiteltiin yleiskokoukselle Pohjoismaiden neuvoston istunnossa tiistaina 28. lokakuuta 2014, jolloin siitä keskusteltiin. Ehdotuksen tekijät Ahvenanmaalta ja vasemmistososialistisesta vihreästä ryhmästä käyttivät puheenvuoron ja ilmaisivat tukensa ajatuksille. Vastaava ehdotus pohjoismaisen liittovaltion perustamisesta on ollut keskusteltava vuosina 2010, 2011 ja 2012. Puheenjohtajiston kokouksessa tammikuussa 2015 päätettiin olla jatkamatta työtä pohjoismaista liittovaltiota koskevan ehdotuksen parissa. Ehdotuksen tekijät saivat tehtäväksi laatia päivitetyn ehdotuksen, jossa huomioitaisiin puheenjohtajiston kanta. Uusi, tarkistettu ehdotus ei kuitenkaan ollut riittävän erilainen, jotta puheenjohtajisto olisi voinut sitä tukea.

Liitteet:
Jäsenehdotus

Dnro 14-00281-8

4. Puheenjohtajiston näkemykset

Puheenjohtajiston mielestä ei ole syytä esittää enää ehdotusta pohjoismaisesta liittovaltiosta. Syynä on se, että vastaavia ehdotuksia on käsitelty perusteellisesti vuosina 2010, 2011 ja 2012 pohjautuen Gunnar Wetterbergin ajatukseen pohjoismaisesta liittovaltiosta ja Johan Strangin ehdotukseen vahvistetusta pohjoismaisesta yhteistyöstä "Pohjoismaiden yhteisöjen" avulla. Eryityisesti "Pohjoismaiden yhteisöjen" perustaminen muistuttaa suurelta osin tätä ehdotusta, sillä ehdotukset muotoiltiin yhdessä viiteryhmän kanssa.

Sekä Gunnar Wetterbergin että Johan Strangin ehdotukset johtivat hyvään poliittiseen keskusteluun Pohjoismaiden neuvoston valiokunnissa ja puolueyhmissä. Pohjoismaiden neuvoston parlamentaarikoiden keskuudesta ei kuitenkaan löytynyt tarpeeksi tukea ehdotuksille niiden alkuperäisessä muodossa. Puheenjohtajisto teki kuitenkin aloitteen puolustuspolitiikkaa koskevan pyöreän pöydän keskustelun järjestämiseksi, minkä myötä Pohjoismaiden puolustuspolitiikka sai parlamentaarisen ulottuvuuden. Lisäksi monet valiokunnat ovat tehneet vastaavia aloitteita, joilla on nostettu esiin liikennepolitiikkaa ja kuluttajapolitiikkaa.

Puheenjohtajisto tukee pohjoismaisen yhteenkuuluvuuden vahvistamista tiiviimmän ja laajemman alueellisen yhteistyön kautta Helsingin sopimuksen puitteissa. Puheenjohtajisto suhtautuu myönteisesti siihen, että jatkossakin selvitetään mahdollisuuksia tiiviimpään pohjoismaiseen yhteistyöhön tietyillä alueilla, mutta ei ehdotuksen nykyisessä muodossa.

5. Päätelmät

Puheenjohtajisto ehdottaa,

että Pohjoismaiden neuvosto ei ryhdy lisätoimenpiteisiin koskien jäsenehdotusta aloitteesta jatkaa työtä Pohjoismaiden liittovaltiota koskevan ajatuksen parissa.

Reykjavikissa 23. kesäkuuta 2015

Arto Pirttilahti (kesk.)
Bertel Haarder (V)
Carl Haglund (sv)
Guðbjartur Hannesson (A)
Hans Wallmark (M)
Höskuldur Þórhallsson (F)

Marit Nybakk (A)
Michael Tetzschner (H)
Phia Andersson (S)
Wille Rydman (kok.)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1633/presidiet

Käsittelijä:
Puheenjohtajisto

Liitteet:
Jäsenehdotus

Dnro 14-00281-8

Ehdotukseen on tehty varauma:

Pohjoismaiden vahvempi liitto merkitsisi suuria mahdollisuuksia ja lisäarvoa esimerkiksi seuraavilla aloilla:

Yhteiset työ- ja opiskelumarkkinat: Yksittäiselle kansalaiselle rajaton Pohjola merkitsee huomattavasti parempia töihin ja opiskeluun liittyviä oikeuksia ja mahdollisuuksia.

Ympäristö ja ilmasto: Pohjoismaiden liittovaltio voi toimia edelläkävijänä kehitettäessä kestävää yhteiskuntaa, joka pystyy vastaamaan ympäristö- ja ilmastohaasteisiin.

Taloudelliset säästöt: Resursseja voidaan säästää huomattavasti vähentämällä päällekkäistä työtä, koska yhteishankinnoista ja -investoinneista voidaan saada suuria säästöjä.

Elinkeinoelämä ja tutkimus: Pohjoismaiden liittovaltion yhteiset säännöt ja rajaesteiden väheneminen merkitsee parempia ehtoja elinkeinoelämälle. Koordinoitu tutkimuspolitiikka vahvistaa Pohjolaa tutkimuksen ja innovoinnin edelläkävijäalueena.

Kulttuurinen monimuotoisuus: Rajaton Pohjola vahvistaa kulttuurielämää sekä ihmisten ja kulttuuritoimijoiden välistä kulttuurivaihtoa.

Kansainvälinen vaikuttaminen: Pohjoismaiden liittovaltio muodostaa maailman 10. suurimman talouden, joka ulottuu Thulesta lännessä Karjalaan idässä. Pohjoismaista voi tulla toimija, jolla on suurta vaikutusvaltaa maailmassa ja jonka kanssa monet haluavat liittoutua ja tehdä yhteistyötä.

Pidämme kiinni siitä, että olisi mielenkiintoista, jos laadittaisiin konkreettimpi ehdotus siitä, miten Pohjoismaiden liittovaltio tai valtioliitto ja alueellisen yhteistyön erilaiset muodot voisivat toimia käytännössä esimerkiksi suhteessa Pohjoismaiden parlamentteihin. Ehdotus voisi toimia poliittisen keskustelun pohjana sekä Pohjoismaiden neuvostossa että myös maiden parlamenteissa. Mielestämme selkeisiin ehdotuksiin perustuva keskustelu voisi viedä Pohjoismaiden perustuslaillisten kysymysten kehitystä eteenpäin. Olemme vakuuttuneita siitä, että tällainen tulevaisuuteen suuntaava keskustelu virkistäisi poliittista keskustelua koko Pohjolassa.

Edellä esitetyn perusteella Christian Beijar (S) ja Anders Eriksson (ÅF) ehdottavat puheenjohtajiston ehdotuksesta poiketen, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

- *että* se asettaa esimerkiksi Pohjoismaiden yliopistomaailman edustajista koostuvan asiantuntijaryhmän tekemään tarvittavia selvityksiä ja laatimaan erilaisia ehdotuksia malleiksi siitä, miltä Pohjoismaiden liittovaltio tai valtioliitto ja erilaiset alueellisen yhteistyön syvennetyt muodot voisivat näyttää ja miten niiden puitteissa voitaisiin tehdä yhteistyötä parlamenttien kanssa.
- *että* Pohjoismaiden ministerineuvosto toimittaa Pohjoismaiden neuvostolle yllä mainitut konkreettiset ehdotukset raportin muodossa.
- *että* Pohjoismaiden yhteistyöministerit koordinoivat prosessia.

- *että* Pohjoismaiden neuvosto nimeää jäsenistään koostuvan komitean seuraamaan prosessia.

Pohjoismaiden neuvosto

A 1633/presidiet

Käsittelijä:
Puheenjohtajisto

Liitteet:
Jäsenehdotus

Dnro 14-00281-8